

Sygn. akt I UK 119/16

POSTANOWIENIE

Dnia 24 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania A. G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.
o ustalenie właściwego ustawodawstwa w zakresie ubezpieczeń społecznych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 stycznia 2017 r.,
skargi kasacyjnej G. s.r.o. z siedzibą w Č. (Słowacja) od wyroku Sądu
Apelacyjnego w (...)
z dnia 16 września 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

odrzuca skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

G. s.r.o. z siedzibą w Č. (Słowacja) wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 16 września 2015 r., w sprawie III AUa (...), z odwołania A. G. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z dnia 25 stycznia 2013 r., ustalającej w stosunku do odwołującego się jako właściwe ustawodawstwo polskie od 1 sierpnia 2012 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 288 akapit 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w związku z art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej, przez ich niezastosowanie i wydanie rozstrzygnięcia na podstawie przepisów prawa krajowego zamiast na podstawie przepisów rozporządzeń unijnych, których treści nie wolno było w przedmiotowym zakresie rozszerzać, modyfikować ani uzupełniać;

błędną wykładnię art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. EU L 200 z dnia 7 czerwca 2004, s. 1; dalej rozporządzenie podstawowe), zawierającego normę kolizyjną wskazującą na ustawodawstwo właściwe dla ubezpieczenia społecznego osoby normalnie wykonującej pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych państwach członkowskich Unii, przez co wyłączona jest możliwość ustalenia prawa właściwego dla tego stosunku prawnego w inny sposób niż wskazany przez normę dotyczącą koordynacji ubezpieczeń społecznych, przez dokonanie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalenia ustawodawstwa właściwego innego niż słowackie od 1 sierpnia 2012 r. w sytuacji, gdy odwołujący się (A. G.) posiada poświadczony przez słowacką instytucję właściwą formularz S1 - od 14 kwietnia 2015 r.; błędną wykładnię art. 3 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. EU L 284 z 30 października 2009, s. 1; dalej rozporządzenie wykonawcze), przez przyjęcie, że odwołujący się zobowiązany był, oprócz informacji o podjęciu zatrudnienia, przedstawić także dokumenty i dowody potwierdzające wykonywanie przez niego pracy w innym państwie członkowskim i w konsekwencji przyjęcie, że to na nim spoczywał ciężar udowodnienia, że przedłożona umowa o pracę była rzeczywiście wykonywana, podczas gdy obowiązek taki nie ciążył na odwołującym się, ewentualnie to organ rentowy, kwestionujący ważność umowy, zobowiązany był udowodnić, że odwołujący się, wbrew przedłożonej umowie, nie świadczył pracy; art. 19 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego, przez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że posiadanie formularza A1 przez pracownika a. G. jest obligatoryjne i warunkuje zaliczenie go w poczet ubezpieczonych na terytorium Słowacji oraz jego przedstawienie jest warunkiem ustalenia ustawodawstwa słowackiego przez instytucję miejsca zamieszkania, podczas gdy uzyskanie tego zaświadczenia zależy od woli ubezpieczonego, jak też jest przede wszystkim sformalizowaniem prawidłowo przeprowadzonej procedury ustalania ustawodawstwa właściwego – dla ubezpieczonego kluczowe znaczenia ma jedynie „*registracny list FO*”, który potwierdza zgłoszenie do systemu ubezpieczeń społecznych z uwagi na zawartą

umowę o pracę; niewłaściwe zastosowanie art. 14 ust. 5b rozporządzenia wykonawczego, przez przyjęcie przez sąd miejsca zamieszkania, że charakter wykonywanej przez pracownika A. G. pracy najemnej na rzecz skarżącego ma wymiar marginalny, podczas gdy nie poczyniono stosownych ustaleń w tym zakresie, nie przedstawiono stosownych wyliczeń oraz nie nawiązano niezbędnej współpracy z właściwą instytucją słowacką, a w rzeczywistości wymiar czasu pracy najemnej przekracza przewidziane tym przepisem 5%, przy czym powyższych rozstrzygnięć władna jest jedynie dokonać instytucja właściwa ze względu na miejsce świadczenia pracy; niewłaściwe zastosowanie art. 11 ust. 3 lit. a rozporządzenia podstawowego, przez jego zastosowanie, choć nie miał on zastosowania w niniejszej sprawie, ponieważ „pracownik wykonuje nie tylko pracę na własny rachunek w Polsce, ale także wykonuje sumiennie pracę najemną na Słowacji na rzecz skarżącego, w związku z tym zastosowanie może mieć do niego wyłącznie art. 13 ust. 3 rozporządzenia podstawowego, tym bardziej że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K., mimo posiadanych dokumentów zgłoszeniowych do ubezpieczeń słowackich” zaniechał podjęcia procedury koncyliacji i porozumienia z Socialną Poistowną (słowacki odpowiednik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych)”; niewłaściwe zastosowanie art. 11 ust. 1 rozporządzenia podstawowego, przez jego niezastosowanie i doprowadzenie w rezultacie do sytuacji, w której pracownik skarżącego, wbrew przepisom rozporządzenia, podlegał w tym samym czasie ustawodawstwu dwóch różnych państw członkowskich, bowiem z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej podlega ubezpieczeniom w Polsce, a z tytułu pracy najemnej jest zgłoszony do ubezpieczeń na Słowacji, a jednocześnie na skutek wydania poświadczenia S1 podlega ubezpieczeniu zdrowotnemu na Słowacji z tytułu wykonywania pracy najemnej, a ubezpieczeniu społecznemu miałby podlegać w Polsce z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

Skarżący zarzucił także naruszenie przepisów postępowania: art. 224 k.p.c. w związku z art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c., polegające nie rozpoznaniu wszystkich zarzutów podniesionych w apelacji; art. 5 rozporządzenia wykonawczego, przez podważenie ważności umowy o pracę i wynikających z niej obowiązków, na podstawie której został wydany przez

instytucję innego państwa członkowskiego dokument potwierdzający zgłoszenie osoby do ubezpieczenia społecznego w tym innym państwie członkowskim oraz podważenie ważności dokumentu potwierdzającego zgłoszenie pracownika skarżącego – A. G. do ubezpieczeń społecznych, a to listu „*registracnego FO*” oraz wydanego na ich podstawie dokumentu S1; art. 1 ust. 2 lit. c w związku z art. 5 ust. 1, art. 6 i art. 16 rozporządzenia wykonawczego, przez uznanie milczenia Socialnej Poistovnej, po poinformowaniu o ustaleniu ustawodawstwa polskiego, za dokument - bez jednoczesnego powzięcia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych uzasadnionych wątpliwości - w myśl art. 5 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego - dysponującego: umową o pracę zawartą przez skarżącego z pracownikiem A. G., „*registracnym listem FO*” (odpowiednik ZUS-ZUA) oraz zaświadczeniem S1, co doprowadziło do zaniechania uskutecznienia w pełnym zakresie procedury dialogu i koncyliacji określonej tak w art. 6 i art. 16 rozporządzenia wykonawczego, jak i w postanowieniach Decyzji Nr A1 Komisji Administracyjnej z dnia 12 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia procedury dialogu i koncyliacji w zakresie ważności dokumentów, określenia ustawodawstwa właściwego oraz udzielenia świadczeń na mocy rozporządzenia podstawowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W myśl art. 477¹¹ § 2 zdanie pierwsze k.p.c., zainteresowanym jest ten, czyje prawa lub obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy. Zgodnie z zasadą terytorialności, chodzi w tym przepisie o prawa i obowiązki wynikające z polskiego systemu ubezpieczeń społecznych (zob. art. 6 ust. 1 *in principio* ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych; jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 963 ze zm.), stąd nie ma on zastosowania do praw i obowiązków wynikających z porządków prawnych innych krajów członkowskich Unii, o których rozstrzygają odpowiednie organy tych krajów wedle obowiązującego w nich prawa (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 27 września 2016 r., I UZ 14/16; z dnia 6 września 2016 r., I UZ 13/16, z dnia 21 listopada 2016 r., II UK 735/15 i II UK 734/15, niepublikowane; wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2016 r., II UK 297/15, LEX nr 2120892; z dnia 25 listopada 2016 r., I UK 370/15,

niepublikowany). Zatem nieuprawnione i bezskuteczne procesowo było wezwanie G. s.r.o. z siedzibą w Č. (pracodawcy słowackiego) jako zainteresowanego w sprawie toczącej się z odwołania A. G., (w której apelację składał również odwołujący się).

Zgodnie z art. 398¹ § 1 k.p.c., od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie skargę kasacyjną może wnieść strona. W związku z powyższym G. s.r.o. z siedzibą w Č., nie będąc stroną niniejszego postępowania, nie ma legitymacji do zaskarżenia wyroku Sądu drugiej instancji skargą kasacyjną i tym samym wniesiona skarga jest niedopuszczalna.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.